

Welkom bij de 13e Informatiebijeenkomst Communicatieforum CE-markering

‘Van bouwproduct naar bouwwerk’

Den Haag – 4 november 2026

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

NEN

Eric Winnepenninckx
Directeur Bouwproductregelgeving
Buildwise

Programma

14.00	Welkom
14.10	Update herziene CPR
14.30	Certificerende instellingen / NoBo's
14.50	Productfamilie aan het woord: thermische isolatieproducten
15.15	**Pauze**
15.35	Samengestelde producten & EOTA
16.00	**Bouwkits onder de herziene CPR - Productfamilie 34**
16.25	Industriële woningen - Nederlandse ontwikkelingen
16.45	Vragen
16.55	Afsluiting
17.00	Netwerkborrel

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

nen

Buildwise

Industrialisatie van de bouw en CE-markering

13de Informatiebijeenkomst Communicatieforum CE-markering

Eric Winnepenninckx, Buildwise, Directeur Bouwproductregelgeving

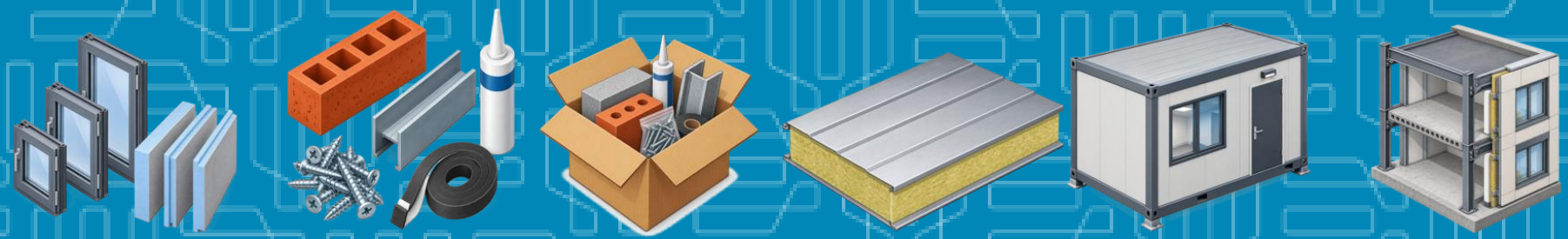

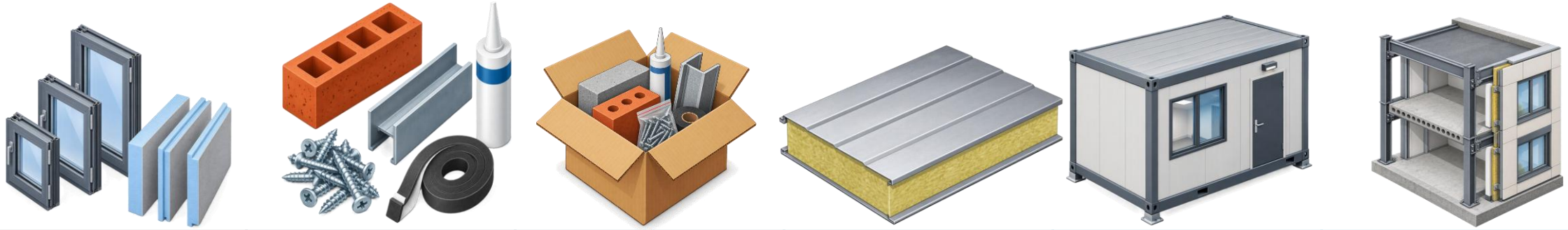
Industrialisatie van de bouw en CE-markering

1. **Waar eindigt het product en begint het gebouw?**
2. Hoe bereidt Europa het toekomstige kader voor?
3. Van technische ervaring naar Europese normen
4. Wat kan normalisatie betekenen voor de industriële bouw?
5. Wat moet u vooral onthouden?

Buildwise

Van bouwproduct… tot gebouw

product | component | kit | geprefabriceerd element | volumetrische eenheid | bouwwerk

Terrein van de CPR

Waar ligt de grens?

Het gebouw

De CPR weet hoe om te gaan met een raam, een isolatiepaneel of een balk. Maar de geïndustrialiseerde bouw combineert producten steeds vaker nog vóór ze op de bouwplaats aankomen. **Waar eindigt het product en waar begint het gebouw?**

Buildwise

Integratie verschuift van de bouwplaats naar fabrieken

Traditioneel

Geïndustrialiseerd

nieuw niveau: verlaat de fabriek als geheel

Op welk niveau moet de prestatie worden beoordeeld en verklaard?

Samen gemonteerd is niet altijd één CPR-product

Producten en kit componenten
bv. een raam, een isolatiepaneel, een balk

Kit / Geprefabriceerd element / unit
in de fabriek samengesteld, maar niet automatisch één CPR-product

productgrens ↔ bouwwerkgrens

Bouwwerk
het gebouw zelf: geen CE-gemarkeerd product

Het Europese kader maakt van een gebouw geen CE-gemarkeerd product.

Europa moet daarom duidelijkheid creëren over:

- **terminologie**
- **bestanddelen**
- **productgrenzen**
- **toewijzing tussen productfamilies**

Dit is een van de opdrachten van CPR Acquis-subgroep 34.

Waar eindigt het product en begint het bouwwerk?

Buildwise

Industrialisatie van de bouw en CE-markering

1. Waar eindigt het product en begint het gebouw?
2. **Hoe bereidt Europa het toekomstige kader voor?**
3. Van technische ervaring naar Europese normen
4. Wat kan normalisatie betekenen voor de industriële bouw?
5. Wat moet u vooral onthouden?

Buildwise

Waarom bestaat het CPR Acquis-proces?

Bestaande technische basis

- geharmoniseerde normen
- EAD's en ETA-ervaring
- bestaande Europese beoordelingsmethoden
- oudere normalisatiemandaten
- nationale regelgevende behoeften

CPR Acquis-proces

- inventariseren wat bestaat
- bepalen wat onder CPR-2024 nodig is
- lacunes en prioriteiten identificeren
- productfamilies afbakenen
- toekomstige normalisatieopdrachten voorbereiden

Technische basis voor CPR-2024

- nieuwe of herziene geharmoniseerde normen
- relevante horizontale beoordelingsmethoden
- samenhang met gedelegeerde en uitvoeringshandelingen

De CPR-2024 is nieuw. **De technische basis waarop de markt steunt, is dat grotendeels niet.**

Wat is CPR Acquis-subgroep 34?

Een door de Europese Commissie georganiseerd voorbereidingstraject voor bouwkits, geprefabriceerde elementen en volumetrische eenheden

1 Rol

De Europese Commissie brengt overheden en deskundigen samen.

2 Onderwerp

Productfamilie 34: bouwkits, eenheden en geprefabriceerde elementen

3 Opdracht

- toepassingsgebied afbakenen
- product- en bouwwerkgrenzen verduidelijken
- bestaande normen en EAD's inventariseren
- essentiële kenmerken en beoordelingsmethoden identificeren
- onderwerpen prioriteren
- relaties met andere productfamilies bepalen

4 Beoogd resultaat

Input voor één of meer normalisatieverzoeken aan CEN

Output SG34
ontwerp-normalisatieverzoek

Startpunt CEN
begin van het normalisatiewerk

Bruikbare normen voor de markt
het echte resultaat

Buildwise

Wie brengt de puzzel samen?

Lidstaten
- Nederland
- België
- Duitsland
- andere EU-lidstaten

overheden en regelgevende behoeften

Europese normalisatie
- CEN
- betrokken CEN Technical Committees
- nationale normalisatie-instituten

normalisatiekennis en technische capaciteit

Europese Commissie

brengt de stukken van de puzzel samen

Sectororganisaties
- fabrikanten en leveranciers
- ontwerpers en gebruikers
- aannemers
- andere Europese belangenorganisaties

praktijkervaring en marktbehoeften

Technische expertise
- test- en onderzoeksinstellingen
- certificatie- en beoordelingsdeskundigen
- EOTA- en ETA-ervaring waar relevant

beoordelingsmethoden en technische ervaring

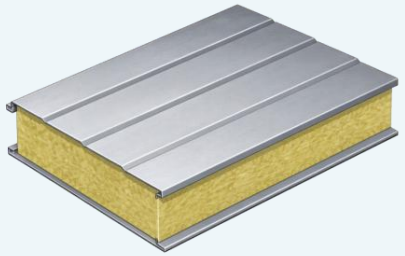
Nederland brengt zijn regelgevende behoeften in via de overheid en zijn normalisatiekennis via NEN en Nederlandse experts.

Wat valt mogelijk onder Productfamilie 34?

Bouwkits

pakketten van producten die samen geleverd worden

Geprefabriceerde elementen

in de fabriek vervaardigde panelen en elementen

Volumetrische eenheden

ruimtelijke modules, in de fabriek afgewerkt

Hoofdregel

Een kit die volledig binnen een bestaande productfamilie past, blijft in beginsel daar.

SG34 wordt relevant wanneer…

- meerdere productfamilies samenkomen
- prestaties pas op het niveau van de samengestelde oplossing zichtbaar worden
- bestaande productnormen de oplossing onvoldoende dekken
- de grens tussen product en bouwwerk verduidelijking vraagt

Worden al deze producten geharmoniseerd?

Nee.

Kandidaat producten moeten de moeite waard zijn om te harmoniseren.

Mogelijke overwegingen die al zijn geïdentificeerd

1. **Ervaring met technische beoordeling en normalisatie**
2. **Marktgebruik en geografische spreiding**
3. **Marktbreedte: meerdere fabrikanten en grensoverschrijdend gebruik**
4. **Maturiteit van de normalisatie van de samenstellende producten**
5. **Technische complexiteit**
6. **Relevantie voor woningbouw**

Geen mathematische formule: een gezamenlijke beoordeling van technische maturiteit, marktrelevantie en regelgevende behoefte.

Eerste reeks voorbeelden

“Walk before you run”: wat komt eerst?

Voorlopige kandidaten voor een eerste werkpakket

1. **Houtskeletbouwkits**
2. **Staalskeletbouwkits**
3. **Kits voor geventileerde gevels**
4. **Gevelbekledingskits**
5. **Balustradekits**
6. **Kits voor terras-/balkonbeglazing**
7. **Composietpanelen**

Eerste fase
waar al voldoende technische basis bestaat

Eerst stappen, dan lopen.

Een eerste werkpakket is nog geen definitief normalisatieverzoek.

Niet: morgen het volledige geïndustrialiseerde gebouw normaliseren.

Wel: beginnen waar voldoende technische basis bestaat en leren van die cases.

Buildwise

Indicatieve ontwikkelingsroute

Een gefaseerde route: van bouwkit naar geïntegreerde unit

De complexiteit neemt toe naarmate meer producten, prestaties, installaties en aansluitingen in één fabrieksmatig vervaardigde oplossing worden geïntegreerd.

toenemende integratie, complexiteit en afhankelijkheid

Fase 1 | ervaring opbouwen

Afgebakende timber- en steel-frame building kits

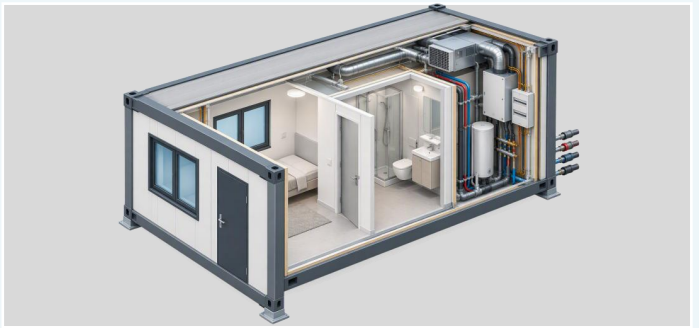
Fase 2 | methoden ontwikkelen

Volumetrische eenheden met beperkte technische integratie

Fase 3 | scope uitbreiden

Volumetrische eenheden met geïntegreerde gebouwfuncties

Fabrikanten
Technische ervaring, productinformatie en interfaces beschikbaar maken.

Commissie
Prioriteiten en overgang naar HTS voorspelbaar organiseren.

CEN/NEN
Tijdig de noodzakelijke product- en ondersteunende normen ontwikkelen.

Lidstaten
Nationale eisen en regelgeving voorbereiden op de nieuwe Europese prestatie-uitdrukking.

De precieze onderwerpen en volgorde van de volgende fasen moeten nog worden bepaald.

Buildwise

Industrialisatie van de bouw en CE-markering

1. Waar eindigt het product en begint het gebouw?
2. Hoe bereidt Europa het toekomstige kader voor?
3. **Van technische ervaring naar Europese normen**
4. Wat kan normalisatie betekenen voor de industriële bouw?
5. Wat moet u vooral onthouden?

Buildwise

Twee parallelle sporen

EOTA en CEN: geen aflossingswedstrijd

EOTA / ETA

Route voor een product dat niet onder een geharmoniseerde technische specificatie valt

- technische beoordeling
- ruimte voor product-specifieke oplossingen

Uitwisseling van ervaring

CPR Acquis / CEN

Route naar gemeenschappelijke technische specificaties voor bredere productgroepen

- gemeenschappelijk Europees kader
- bredere productpopulaties
- gemeenschappelijke methoden en taal
- geharmoniseerde specificaties

Europa begint niet met een blanco blad.

Veel technische ervaring bestaat al in EAD's, ETA's en bestaande normen. CPR Acquis Subgroep 34 moet bepalen welke ervaring bruikbaar is voor een breder Europees kader.

Een checklist

Wanneer wordt een ETA-onderwerp geschikt voor normalisatie?

- ✓ **Technische ervaring?**
- ✓ **Beoordelingsmethoden beschikbaar?**
- ✓ **Componenten voldoende matuur?**
- ✓ **Meer dan een niche- of fabrikantspecifieke toepassing?**
- ✓ **Relevantie voor de Europese markt?**
- ✓ **Regelgevende behoefte?**
- ✓ **Capaciteit en interesse van belanghebbenden?**

Een EAD levert bewijs voor verschillende van deze vragen.

Maar een EAD beantwoordt niet alle vragen tegelijk.

Een EAD is geen automatisch bewijs van:

- ✗ **marktmaturiteit**
- ✗ **brede relevantie**
- ✗ **gereedheid voor harmonisatie**

Buildwise

Van opdracht tot norm

Wat is een normalisatieverzoek?

Een formele opdracht van de Europese Commissie aan CEN om duidelijk omschreven Europese normalisatiedocumenten te ontwikkelen.

Europese Commissie	**Legt vast:** beleidsmatige en regelgevende behoeften · toepassingsgebied · verwachte resultaten · te dekken eisen · termijnen en voorwaarden
Normalisatieverzoek aan CEN	*"Ontwikkel deze normen voor deze producten en prestaties."*
CEN en de betrokken Technical Committees	**Ontwikkelen:** technische inhoud · beoordelingsmethoden · terminologie · geharmoniseerde productnormen · andere gevraagde resultaten
NEN, NBN, DIN, AFNOR…	**Nationaal:** deelname organiseren · deskundigen nomineren · nationale commentaren verzamelen · stemmen over Europese ontwerpnormen · Europese norm nationaal overnemen

Voor Nederland

NEN

verbindt Nederlandse experts en belanghebbenden met het Europese CEN-proces.

De ontwikkeling van vrijwillige normen voor ontwerp, uitvoering, montage, logistiek en toepassing kan starten zodra de behoefte zichtbaar wordt. Deze activiteiten hoeven niet te wachten op toekomstige geharmoniseerde productnormen.

Buildwise

Niet één norm, maar een samenhangend normenstelsel

1 Gemeenschappelijke taal

Terminologie- en classificatienormen

kit, component, key part, unit · beoogd gebruik · product- en bouwwerkgrenzen · prestatieklassen

2 Prestaties bepalen

Beproevings-, berekenings- en beoordelingsnormen

brand · stabiliteit · thermische eigenschappen · akoestiek · milieuprestaties · gevaarlijke stoffen · duurzaamheid

Geharmoniseerde productnorm voor kit / element / unit

Het normalisatieverzoek bepaalt welke normen CEN voor de CPR moet leveren. CEN en zijn belanghebbenden kunnen daarnaast vaststellen dat aanvullende vrijwillige normen nodig zijn voor ontwerp, uitvoering of toepassing.

3 Het product op de markt brengen

Geharmoniseerde productnorm

toepassingsgebied · essentiële kenmerken · beoordelingsmethoden · uitdrukking van prestaties · beoordeling en verificatie · fabrieksproductiebeheersing

4 Het product toepassen in bouwwerken

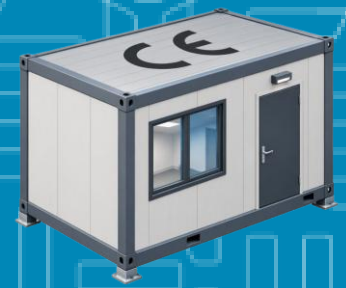
Ontwerp-, uitvoerings- en toepassingsnormen

ontwerpregels · detaillering en aansluitingen · transport en logistiek · montage en installatie · uitvoeringskwaliteit · inspectie en onderhoud

CPR-harmonisatie begint bij het op de markt brengen van producten, maar de technische kennis kan veel ruimer bruikbaar zijn.

Industrialisatie van de bouw en CE-markering

1. Waar eindigt het product en begint het gebouw?
2. Hoe bereidt Europa het toekomstige kader voor?
3. Van technische ervaring naar Europese normen
4. **Wat kan normalisatie betekenen voor de industriële bouw?**
5. Wat moet u vooral onthouden?

Buildwise

Wat normaliseren we wel en niet?

Niet geharmoniseerd door de CPR	Mogelijk genormaliseerd	Ruimere vrijwillige normalisatie kan ook ondersteunen
✗ het gebouw zelf	✓ terminologie	+ structureel en technisch ontwerp
✗ architecturaal ontwerp	✓ toepassingsgebied van het product	+ transport en logistiek
✗ projectspecifiek structureel ontwerp	✓ essentiële kenmerken	+ installatie en uitvoering
✗ nationale bouweisen	✓ beoordelingsmethoden	+ Inspectie, herstel en onderhoud
✗ bouwvergunningen	✓ interfaces en key parts	+ niet-gereglementeerde eigenschappen en bijbehorende beoordelingsmethoden
	✓ uitdrukking van prestaties	

CPR SG34

CPR Acquis-subgroep 34 behandelt expliciet terminologie, samenstellende producten, productgrenzen en toewijzing over productfamilies heen.

Buildwise

Industrialisatie ≠ identieke producten

Regels normaliseren betekent niet het product normaliseren.

Ramen

GENORMALISEERD
beoordelingskader

VARIABEL
duizenden afmetingen en configuraties

Geïndustrialiseerde gevel

GENORMALISEERD
herhaalbaar productieproces

VARIABEL
projectspecifieke geometrie en configuratie

Volumetrische bouw

GENORMALISEERD
genormaliseerd platform en proces

VARIABEL
configureerbare bouwoplossingen

Industrieel maatwerk

Niet identieke gebouwen, maar een gemeenschappelijke technische taal en beoordelingskader waarin fabrikanten variatie kunnen beheren.

Industrialisatie is niet noodzakelijk modulair

Modulaire oplossingen kunnen, maar hoeven niet. Maatwerk kan ook, geprefabriceerd in een gecontroleerde omgeving.

Buildwise

De vraag is niet alleen welke geharmoniseerde productnormen de EU nodig heeft. De vraag is ook welke aanvullende terminologie-, beoordelings-, ontwerp-, uitvoerings- en toepassingsnormen nodig zijn om industriële bouw op Europese schaal mogelijk te maken.

Twee effecten van één samenhangende normalisatiestrategie

A. Producten op de Europese markt

- Gemeenschappelijke beoordelingstaal
- Vergelijkbare verklaarde prestaties
- CE-markering en markttoegang
- Grotere potentiële markt
- Herhaalbaarheid en schaal

B. Producten toegepast in bouwwerken

- Gemeenschappelijke terminologie en technische methoden
- Betere informatie voor ontwerpers en aannemers
- Voorspelbaardere interfaces
- Betere inpassing in industriële bouwsystemen
- Leren en innoveren over projecten heen

De CPR harmoniseert het op de markt brengen van producten. **Een breder normenstelsel kan ook ontwerp, uitvoering en gebruik ondersteunen.**

Industrialisatie van de bouw en CE-markering

1. Waar eindigt het product en begint het gebouw?
2. Hoe bereidt Europa het toekomstige kader voor?
3. Van technische ervaring naar Europese normen
4. Wat kan normalisatie betekenen voor de industriële bouw?
5. **Wat moet u vooral onthouden?**

Buildwise

Vijf dingen om te onthouden

1

Industrialisatie verschuift de productgrens

Hoe meer integratie in de fabriek plaatsvindt, hoe belangrijker de vraag wordt op welk niveau prestaties worden beoordeeld en verklaard.

2

Subgroep 34 bereidt het Europese kader voor

De subgroep brengt overheden, normalisatie en marktkennis samen om de scope, prioriteiten en behoeften voor toekomstige normalisatie te bepalen.

3

EOTA en CEN zijn complementair

ETA-ervaring kan Europese harmonisatie voeden, maar er bestaat geen automatische route van EAD naar geharmoniseerde norm.

Van productharmonisatie **naar een technische infrastructuur voor geïndustrialiseerde bouw**

4

Harmonisatie kan industrieel maatwerk mogelijk maken

Gemeenschappelijk kader, variabele producten: standaard beoordelingsregels vereisen geen identieke bouwoplossingen.

5

De voordelen reiken verder dan CE-markering

Test-, reken-, terminologie-, ontwerp- en uitvoeringsnormen kunnen ook ontwerpers en aannemers ondersteunen, ook waar producten nog niet onder een geharmoniseerde productnorm vallen.

Buildwise

BEDANKT voor uw deelname!

Blijf op de hoogte via
Contactpuntbouwproducten.nl

Den Haag – 4 november 2026

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

nen